

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Olandsskolan 2025

Inledning

Olandsskolan är en F-9 skola med fritidshem och skola i samma lokaler. Skolan består av ca 590 elever och är indelad i fem arbetslag. Skolan har ett elevhälsoteam bestående av specialpedagoger, speciallärare, skolsköterskor, samt skolkuratorer. Skolan leds av rektor och tre biträdande rektorer.

Denna plan omfattar Olandsskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling under 2025, samt en utvärdering av föregående års plan. Tanken är att det ska vara ett levande dokument som ger en tydlig bild av nuläge, mål och åtgärder.

Vision

På Olandsskolan får alla vara sig själva i en trygg och trivsamt gemenskap där alla respekterar varandra.

Lagstiftning

Diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) och kränkande behandling i Skollagen (2010:800). Arbetet tar utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter. Utrednings- och åtgärdsskyldighet föreligger för skolan vid kännedom eller påtalande av diskriminering och kränkande behandling. Om skolan inte vidtar skäliga åtgärder, brister i dokumentation eller om skolans plan inte lever upp till lagstiftningens krav, kan huvudman åläggas att betala skadestånd eller diskrimineringsersättning till utsatt elev.

Diskriminering

Diskriminering är enligt lagstiftning när skolan på osakliga grunder missgynnar eller negativt särbehandlar en elev kopplat till en eller flera diskrimineringsgrunder. Dessa grunder är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker en elevs värdighet. För att klassas som trakasserier skall uppträdandet ha samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Trakasserier kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller ske via texter och bilder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är i likhet med trakasserier, uppträdanden som kränker en elevs värdighet fysiskt, verbalt, psykosocialt eller genom texter och bilder. Skillnaden är att kränkande behandling inte kopplas till diskrimineringsgrunder. Såväl elever som skolpersonal

kan göra sig skyldiga till kränkande behandling. Mobbning kan ses som en form av kränkande behandling, som innebär ett upprepat negativt beteende mot en elev.

Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

Skolans arbete

Skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan beskrivas utifrån tre olika nivåer; främjande, förebyggande och åtgärdande insatser.

Främjande arbete

Det främjande arbetet riktas mot alla elever utan förekommen anledning, som en naturlig del i skolans verksamhet. Det arbetet ska genomföras av alla vuxna på skolan, i alla möten med eleverna.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet utgår ifrån riskfaktorer som identifierats vid kartläggning och nulägesanalys på skolan. Arbetet kan omfatta såväl enskilda grupper, som gemensamma insatser för hela verksamheten.

Det förebyggande arbetet görs i fyra steg.

1. Kartläggning/undersöka risker för diskriminering och kränkande behandling.
2. Nulägesanalys av orsakerna till riskerna.
3. Sätta upp mål och genomföra åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.
4. Följa upp och utvärdera arbetet i denna plan.

Åtgärdande arbete

Med åtgärdande arbete menas hur och vem på skolan som agerar när något skett. Östhammars kommuns skolor följer kommunens handlingsplan vid upplevd diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Vid misstanke eller påtalande av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling föreligger en skyldighet att skyndsamt påbörja en utredning, utan krav på bevisbörda. I vår kommun används ett digitalt verktyg för att rapportera och utreda kränkande behandling, KB Process heter processverktyget.

Vårdnadshavare uppmanas att ta kontakt med skolan vid misstanke om att någon av skolans elever blivit utsatt. Samtliga vuxna på skolan har ett ansvar för att arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Elevhälsan har en viktig roll som stödjande och vägledande i det arbetet.

Ansvar och delaktighet

Elever

Elevernas deltagande i det förebyggande arbetet är viktigt och delaktighet, i enlighet med ålder, ska ingå i likabehandlingsarbetet. Eleverna är engagerade på olika sätt, bland annat genom elevråd och skol-IF.

Skolpersonal

Vuxna på skolan befinner sig i elevernas arbetsmiljö, både på lektioner och raster. Det finns ett schema för pedagogiska luncher och rastvärd.

Mentor

Samtliga klasser på skolan har mentorstid en gång i veckan. Under den tiden ska mentorerna tillsammans med sina elever genomföra värderingsövningar, diskutera demokratifrågor, FN:s mänskliga rättigheter, motverka trakasserier samt öka förståelsen för diskrimineringsgrunderna. På skolan har vi tagit fram ett trivselårshjul utifrån det årshjul vi har som utgår från diskrimineringsgrunderna och hur vi arbetar mot diskriminering. Detta för att stärka elevernas Känsla av sammanhang (KASAM) och därmed också trygghet och studiero. Tanken med detta årshjul är att ha teman som sträcker sig över en längre tid så att mentorer och elevhälsa har möjlighet att fördjupa sig i frågorna och diskussionerna tillsammans med eleverna.

Elevhälsan

Skolans elevhälsa arbetar för att göra sig tillgängliga, både i sin profession och som en vuxen ”servicefunktion”. Många elever vänder sig dit på ett naturligt sätt i sin skolvardag, vilket bidrar till att utveckla tilliten till vuxna. Det fungerar också kompensatoriskt eftersom alla elever inte har samma tillgång till vuxenstöd i sin vardag utanför skolan.

Skolledning

Skolledningen möjliggör arbete med detta genom att prioritera tid och resurser. De informerar vårdnadshavare regelbundet via Unikum och på föräldramöten om läget på skolan.

Kartläggning och nulägesanalys

I arbetet med kartläggning och nulägesanalys har eleverna svarat på en enkät om trygghet och trivsel. Enkäten har utformats av och administrerats av Sektor bildning i Östhammars kommun. Låg-, mellan-, och högstadiet svarar på enkäter med samma typ av frågor och elever på mellan- och högstadiet har kunnat skriva fritext på en del av frågorna. Personal och elever har involverats genom att de får ta del av enkätresultaten och komma med synpunkter.

Skolans nulägesanalys

Skolan gör ständiga reflektioner och analyser av läget på skolan baserat på observationer och samtal i olika former med eleverna i det dagliga arbetet.

Utifrån enkätresultaten ser vi att majoriteten av skolans elever, i samtliga årskurser och på fritids, känner sig trygga i skolan. Vi ser även att de flesta elever känner till ordningsreglerna. Fler elever känner att de får utmaningar i skolan och att de får hjälp att klara av skolarbetet. Fler elever känner även att de får vara med och påverka på lektionerna.

Det finns dock elever som upplever att de blir illa behandlade och att vuxna i skolan inte gör tillräckligt om någon blir illa behandlad. Vi kan även se att en del elever upplever att det är dålig arbetsro. Enligt elevenkäten upplevde en grupp elever att det var otryggt på fritids. Efter enskilda samtal på Solrosen och samtal med elever på Tulpanen har man identifierat vad otryggheten består i och arbetat med det så att tryggheten återigen upplevs som hög. Målet är att alla elever känner sig trygga på fritids.

Mål och uppföljning

Målen tas fram utifrån kartläggningar och den nulägesanalys som gjorts. Utifrån enkätresultaten formar skolans personal i samråd med eleverna mål för att förbättra elevernas upplevda känsla av trygghet och trivsel på Olandsskolan. Uppföljning av planens mål sker årligen och utifrån denna upprättas en ny plan. Ansvarig för detta är skolans rektor. Nedan följer en utvärdering av föregående års mål följt av kommande års mål.

Prioriterade mål 2024

Lågstadiet

Mål 1: Att fortsätta arbetet med att systematisera trygghetsarbetet.

Åtgärd:

- Värdegrundsarbete med bas i boken ”Bygg din grupp trygg”.

Utfall:

- Lågstadiet har arbetat med gruppstärkande lekar och övningar på mentorstiderna utifrån boken “Bygg din grupp trygg”, har fortsatt med vårt framgångsrika faddergruppsarbete, samt haft grupp/personstärkande samtal, diskussioner och värderingsövningar i klasserna.
- Lågstadiet ser att det fortfarande finns elever som uppger att de inte känner sig helt trygga och detta kommer de att uppmärksamma genom att fortsätta arbeta gruppstärkande, ha samtal och diskussioner.

Mellanstadiet

Mål 1: Öka elevernas delaktighet.

Åtgärd:

- Lärarna kommer arbeta med elevernas delaktighet och synliggöra delaktigheten för eleverna genom olika utvärderingar. Utvärderingarna blir sedan ett avstamp för lärarna i sin fortsatta planering.

Utfall:

- Lärarna har uppmärksammat eleverna i större utsträckning på tillfällena då de får vara med och påverka beslut kring deras skoldag. Arbetet kring detta fortsätter.

Mål 2: Fler elever ska i högre utsträckning känna att de har arbetsro på lektionerna.

Åtgärd:

- Kontinuerligt utvärdera arbetsron med eleverna efter varje lektionstillfälle.
- Lärare ska ta ansvar för att följa och behålla den struktur som är uppsatt för lektioner och följa upp detta på veckovisa arbetslag.
- EHT ska informeras skyndsamt i de fall det blir oroligt på lektionerna för att kunna utvärdera om och vilka insatser som behöver tillsättas.

Utfall:

- Lärarna pratar om och utvärderar arbetsron med eleverna. Även vilken typ av arbetsro som förväntas i olika sammanhang.

- Lärarna använder sig utav den struktur som vi uppmanats att göra. Även vid de flesta vikarieplaneringar lägger vi till de PP:s som eleverna är vana vid.

Högstadiet

Mål 1: *Öka elevernas delaktighet.*

Åtgärd:

- Prata med eleverna på mentorstiden om hur de kan bli mer delaktiga.
- Eleverna ska informeras om och motiveras till engagemang i elevrådet, till exempel i hur det är ett forum för att påverka tiden och miljön utöver lektionstid. Kopplingen mellan elevråd och klassråd ska bli tydligare.

Utfall:

- I samtal med elever har det framkommit att eleverna är ganska nöjda med den nivå av delaktighet som de har.
- Högstadiet kommer att fortsätta att få eleverna mer delaktighet genom elevrådet. Högstadiet har jobbat fram en struktur för elevrådsrepresentanterna att jobba med.

Mål 2: *Fler elever ska i högre utsträckning känna att de har arbetsro på lektionerna.*

Åtgärd:

- Kontinuerligt utvärdera arbetsron med eleverna efter varje lektionstillfälle. Lärare ska ta ansvar för att följa och behålla den struktur som är uppsatt för lektioner och följa upp detta på veckovisa arbetslag. EHT ska informeras skyndsamt i de fall det blir oroligt på lektionerna för att kunna utvärdera om och vilka insatser som behöver tillsättas.

Utfall:

- Många utvärderar arbetsron, men det är en rutin som skulle behöva uppdateras. Arbetsron är ett fortsatt problem i flera klassrum och ett fokusområde vi vill fortsätta med. Lärare fortsätter att använda lektionsstruktur och bestämda platser under alla lektioner för att arbetsro ska vara enklare att upprätthålla

Prioriterade mål 2025:

<i>Nuläge</i>	<i>Mål</i>	<i>Åtgärd</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Uppföljning</i>
En del elever är inte övertygade om att de vuxna på skolan gör tillräckligt om någon elev skulle bli illa behandlad.	Att alla barn ska känna sig trygga med alla vuxna på skolan och att de kan lita på att åtgärder tas.	Informera eleverna på mentorstiden om hur arbetsgången är vid en incident. Hur sekretess fungerar, och vi alla vuxna finns till för att hjälpa alla barn.	Lågstadiet	Januari 2026
Några elever känner sig illa behandlade av andra elever.	Att alla elever ska bli och känna sig bra behandlade och trygga.	Mer gemensamt arbete i faddergrupperna för att bygga trygga elever och minska otrygga situationer, samt ah samtal och gruppstärkande aktiviteter på mentorstiden.	Lågstadiet	Januari 2026
En del elever tycker inte att de har full studiero på lektionerna.	Att alla kan arbeta utan att känna sig störda.	Samtal med eleverna om vad studiero innebär i de olika ämnena, och hur vi tillsammans skapar en bra lärmiljö.	Lågstadiet	Januari 2026
Mer än en fjärdedel av eleverna uttrycker att de känner sig illa behandlade av andra elever. Bland dessa finns någon elev som uttrycker att det alltid är så.	Alla elever ska ha en skolmiljö som man mår bra av och där man inte behöver oroa sig för att bli utsatt av andra elever.	Fortsätta med regelbundet värdegrundsarbete, till exempel utifrån materialet "Bygg din grupp trygg!" samt genom fortsatt fadderverksamhet. Utmana elever att arbeta i olika konstellationer under trygga förhållanden.	Mellanstadiet	Januari 2026
De flesta eleverna känner sig trygga i skolmiljön, men	Att de områden som upplevs som problematiska känns tryggare i	Vuxna kommer att vara mer synliga i elevutrymmen under skoldagen.	Mellanstadiet	2026

det som sticker ut är att det återkommande är samma ytor som är problematiska: omklädningsrum, matsal, toaletter och korridorer.	större omfattning.			
En del elever känner inte att de har arbetsro på lektionerna.	Att eleverna upplever att de har en god arbetsro under hela dagarna.	Fortsatt arbete kring detta. Prata om vad som är arbetsro i olika situationer; enskilt arbete, grupparbete, osv. Skatta arbetsron med eleverna efter varje lektion, genom t ex tummen upp eller ett belöningsystem.	Mellanstadiet	Januari 2026
Många elever känner att de inte har någon vuxen att vända sig till. En del elever känner sig illa behandlade av vuxna på skolan.	Alla ska ha en trygg vuxen att vända sig till i skolan.	Alla vuxna behöver röra sig i korridorerna mer och prata med eleverna när vi rastvaktar för att bygga trygga relationer till fler elever.	Högstadiet	Januari 2026
Eleverna känner otrygghet när det är mycket elever och eleverna inte har fasta platser i matsalen så de vet var och hur länge de kan sitta. Eleverna upplever även att det är svårt att hinna äta på de 30 minuterna som bjuds när man även behöver förflytta sig.	Öka tryggheten bland eleverna i rastutrymmen/ matsal.	Se över möjlighet till placering i matsalen. Schemaläggning behöver göras så att mellanstadiet är ute ur matsalen före högstadiet kommer dit. Helst ha förskjutningar på mattider i matsalen så att inte hela högstadiet kommer dit samma tid.	Högstadiet	Januari 2026

<p>Eleverna upplever sämre arbetsro på denna enkät än tidigare enkäter.</p>	<p>Fler elever ska känna arbetsro på lektionerna.</p>	<p>Sätta upp tydliga klassrumsregler och mål i samtliga klasser. Alla elever behöver ha bestämda platser på samtliga lektioner. Arbeta med ledarskap i klassrummet genom Lyckas tillsammans.</p>	<p>Högstadiet</p>	<p>Januari 2026</p>
---	---	--	-------------------	---------------------

Kommentar till de prioriterade målen

Även om majoriteten av eleverna känner sig trygga i skolan, finns det en del elever som inte känner sig lika trygga och som inte har tilltro till att vuxna i skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad. De flesta eleverna känner sig trygga i skolmiljön, men det som sticker ut är att det återkommande är samma ytor som är problematiska: omklädningsrum, matsal, toaletter och korridorer. Vår analys är att vi behöver fortsätta arbetet med att systematisera trygghetsarbetet. Vi ser även att vi behöver arbeta med att öka arbetsron i samtliga stadier.

Övergripande mål 2025: Att alla elever ska känna att de har någon vuxen att vända sig till på skolan.